

Afwijking van de onderwijstijd:

DE BELEIDSREGEL NADER BELICHT

De onderwijsinspectie ontvangt jaarlijks veel verzoeken voor afwijking van wet- en regelgeving van basisscholen, waaronder afwijking van de onderwijstijd. Het is vanaf 1 augustus 2018 ook voor scholen voor primair onderwijs mogelijk om voor een leerling afwijking van de wettelijke onderwijstijd aan te vragen in verband met lichamelijke of psychische redenen. Daartoe is op 19 juni 2018 de Beleidsregel in werking getreden. Er zijn maar weinig basisscholen die deze Beleidsregel kennen en hier in de praktijk gebruik van maken. De Beleidsregel regelt onder welke voorwaarden afwijking van de onderwijstijd is toegestaan in het primair onderwijs. Van belang daarbij is dat de inhoud van het ontwikkelingsperspectief naadloos aansluit bij deze aanvraag. Deze bijdrage staat stil bij de manier waarop de aanvraag moet worden vormgegeven. Een leerling zomaar uitsluiten van onderwijstijd wordt zonder onderbouwing juridisch beschouwd als een feitelijke verwijdering en is niet toegestaan.

IN WELKE GEVALLEN KAN DE TOEPASSING VAN DE BELEIDSREGEL NUTTIG ZIJN VOOR EEN BASISCHOOL?

Uiteraard geldt als uitgangspunt dat alle leerlingen onderwijs volgen op school en daarmee dus de gehele dag aanwezig zijn. Soms kan dat echter niet, omdat de basisschool handelingsverlegen dreigt te raken als de leerling de gehele dag onderwijs zou volgen. In het kader van passend onderwijs kan de Beleidsregel d.d. 19 juni 2018¹ dan uitkomst bieden en een maatwerkoplossing aanreiken, mits de situatie ook in aanmerking komt voor verkorting van de onderwijstijd.

Leerlingen die met lichamelijke of psychische problemen kampen kunnen hiervoor in aanmerking komen, waarbij er in de eerste plaats gekeken moet worden of er binnen school een passende oplossing kan worden gevonden. Is deze passende oplossing uitputtend onderzocht maar niet voorhanden, dan kan met de ouders van de leerling de dialoog worden ingezet ten aanzien van de aanvraag voor onderwijstijdverkorting. Je kunt als basisschool dus geen versnelde afslag nemen en meteen voorsorteren richting de verkorting van de onderwijstijd als het niet lukt om een leerling de gehele dag onderwijs te bieden. Je zult in de eerste plaats moeten aantonen dat er vanuit het eigen schoolondersteuningsprofiel en aanvullende ondersteuning van het Samenwerkingsverband geen mogelijkheden zijn om het voor elkaar te krijgen om in onderwijs gedurende gewone schooltijden te voorzien.

OP WELKE WIJZE KAN ER EEN AANVRAAG WORDEN INGEDIEND VOOR DE VERKORTING VAN DE ONDERWIJSTIJD?

De Beleidsregel heeft onder andere betrekking op de wijze waarop de inspectie gebruik maakt van haar bevoegdheid in te stemmen met afwijking van het verplichte minimum aantal uren onderwijstijd.² De aanvraag voor afwijking van de onderwijstijd moet door het bevoegd gezag van de basisschool worden ingediend bij de inspectie. Tegen het besluit van de inspectie staat bezwaar open, zowel voor de school als ook voor de ouders.

Bij de aanvraag dienen een aantal zaken te worden overlegd, zoals een afschrift van het document waaruit blijkt dat de ouders van de leerling instemmen met de aanvraag en een onderbouwing van de aanvraag zoals in de Beleidsregel omschreven. Als de betreffende leerling op dat moment meerderjarig is, dan dient deze in plaats van zijn ouders in te stemmen met de aanvraag (mits de leerling als zodanig ook handelingsbekwaam is).

De onderbouwing wordt hierna verder uitgewerkt en dient er als volgt uit te zien:

- Het aantal uren per week en de periode waarbinnen gedurende het schooljaar de afwijking wordt aangevraagd dient vantevoren bekend te zijn en nader uitgewerkt te worden;
- Het ontwikkelingsperspectief dient in het dossier aanwezig te zijn en onderdeel uit te maken van de aanvraag (zie hierna de vereisten die daaraan worden gesteld);

MR. NOOR DIETVORST

advocaat bij Cascade advocaten, n.dietvorst@cascadeadvocaten.nl

- Indien er eerder al eens is verzocht om afwijking van de onderwijstijd, dan dient dit ook in de aanvraag te worden benoemd.

WELKE ONDERDELEN ZIJN VERPLICHT IN HET ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF BIJ DE ONDERWIJSTIJDVERKORTING?

In het ontwikkelingsperspectief dient het bevoegd gezag te onderbouwen waarom de afwijking van de onderwijstijd noodzakelijk is en welke ondersteuning er is geboden.

Daarvoor dient de school het volgende aan te tonen, hetgeen ook met de ouders moet zijn overeengekomen aangezien de ouders instemmingsrecht hebben op het handelingsdeel van het ontwikkelingsperspectief:

- *Een inhoudelijke onderbouwing van de afwijking volgens deskundigen (gedacht kan worden aan een kinder- of jeugdpsycholoog, een orthopedagoog, een kinderpsychiater of een arts);³*
- *Het afwijkende lesprogramma voor de leerling in de praktijk en het aantal uren onderwijstijd per week dat valt onder de verkorting;*
- *De periode waarvoor de verkorting wordt aangevraagd;*
- *Het specifieke onderwijsprogramma dat de leerling volgt en de vorm van ondersteuning die is aangeboden gedurende de afwezigheid op school;*
- *Wat de school geprobeerd heeft om planmatig toe te werken naar het volgen van het volledig aantal onderwijsuren.*

WAAROM IS HET IN HET KADER VAN DE INVULLING VAN DE WETTELIJKE ZORGPLICHT VAN BELANG OM GEBRUIK TE MAKEN VAN DE BELEIDSREGEL?

Vanuit het belang van het kind kan de situatie zich voordoen dat een volledige schoolweek niet haalbaar is. Ouders kunnen daar een andere mening over hebben en zich verzetten tegen dit uitgangspunt van de school, omdat zij vinden dat het punt van de handelingsverlegenheid nog niet is bereikt. Maar wanneer de leerling bijvoorbeeld vanwege een beperkte prikkelverwerking maar 8 uur per week onderwijs kan volgen, en de ingezette maatregelen tot dusver geen soelaas hebben geboden, dan zou de school kunnen overwegen om gebruik te maken van de Beleidsregel. Dit deed zich voor in een uitspraak op 22 april 2022 van de Geschillencommissie Passend Onderwijs⁴, waarbij werd verwezen naar

de Beleidsregel. De leerling was door de school eerst twee weken geschorst en daarna werd hem slechts 4 dagen per week gedurende 2 uur per dag onderwijs aangeboden in de kernvakken. In deze zaak vond de Commissie dat in onvoldoende mate was gebleken dat het ontwikkelingsperspectief voldeed aan de wettelijke vereisten en de specifieke vereisten van de Beleidsregel. Het bezwaar van de ouders tegen de verwijdering van de leerling werd daarmee gegrond verklaard, aangezien de school de leerling feitelijk had verwijderd door de onderwijstijd aanzienlijk te verminderen terwijl niet was voldaan aan de vereisten.

CONCLUSIE

Bij het afwijken van de onderwijstijd is sprake van op de leerling toegesneden ondersteuning en begeleiding die boven het basisaanbod uitstijgt en specifiek is toegesneden op die individuele leerling. Deze ondersteuning dient onderdeel uit te maken van het handelingsdeel van het ontwikkelingsperspectief waarover overeenstemming moet zijn bereikt met de ouders. Op deze manier is verankerd dat tussen de school en ouders overeenstemming bestaat over de afwijking van het onderwijsprogramma. Uiteraard wordt het problematisch als de ouders geen akkoord geven op de inhoud van het ontwikkelingsperspectief en zich niet kunnen vinden in de aanvraag van de onderwijstijdverkorting. Toch kan het noodzakelijk zijn om een verkorting aan te vragen van de onderwijstijd, zeker met het oog op een eventuele verwijdering. Geadviseerd wordt om de aanvraag dan nog wel zo compleet mogelijk te maken en in te dienen in het belang van de leerling vanwege de wettelijke zorgplicht. Indien u daar vragen over heeft, dan kunt u contact opnemen met Noor Dietvorst van Cascade advocaten over de invulling hiervan (via n.dietvorst@cascadeadvocaten.nl). BSM

Noten

- 1 Beleidsregel van de inspecteur-generaal van het onderwijs d.d. 19 juni 2018, nr. 5184548, inzake het instemmen met afwijking van het verplichte minimum aantal uren onderwijstijd WPO, WEC en WVO en het verlenen van ontheffingen WEC en Onderwijskundig besluit WEC.
- 2 Artikel 8 van de Wet op het Primair Onderwijs.
- 3 Als bedoeld in artikel 34.8 Besluit bekostiging WPO
- 4 Advies GPO 22012 d.d. 11 april 2022.